

Desembre del 2007

SUMARI

Presentació

Notícies breus

Instruments de descripció

Nous fons ingressats

Què estem preparant?

A destacar

On és?

Recull de premsa

L'investigador parla

BUTLLETÍ DE L'ARXIU NACIONAL D'ANDORRA

Presentació

Fèlix Peig Ballart

(Sabadell, 1917 - Andorra la Vella, 2007)

El 23 de juliol del 2007 ens deixava Fèlix Peig, el primer fotoperiodista d'Andorra. Peig arriba a Andorra el 1952 amb el propòsit de posar en funcionament una fàbrica tèxtil. Aquesta iniciativa no va prosperar i, atenent la inexistència a Andorra de cap fotògraf d'estudi, obre, el 1954, el seu primer estudi en un altell de les Galeries Principat.

Amb l'estudi obert comença a treballar intensament en la cobertura de la vida social del Principat: casaments, comunions, batejos, actes diversos. A partir del 1961, amb Julià Reig com a síndic general, Peig comença a fer fotografies dels actes oficials. Aquesta activitat es perllonga fins a la creació del Servei Fotogràfic del Govern, el 1978. Serà soci fundador, el 1961, de l'Agrupació Fotogràfica d'Andorra.

El seu treball serà mereixedor de diversos guardons i premis fotogràfics: el 1971 obté una medalla de plata a la Welt Fotoausstellung, a Berlín Est.

Paralel·lament a la seva activitat com a fotògraf d'estudi i del Govern, Peig comença una trajectòria intensa com a corresponsal gràfic de premsa: els anys seixanta i setanta fa de reporter per a *La Dépêche*, *Midi-France* i *L'Indépendant*. Treballa també per a la premsa del país, especialment per a *Informacions*. El 1967 comença a treballar com a corresponsal a Andorra de Radiotelevisió Espanyola, col·laboració que finalitzarà el 1982.

L'any 1985 cedeix al Govern d'Andorra la seva obra fotogràfica i el 2003, l'obra cinematogràfica, ambdues conservades i gestionades per l'Arxiu Nacional d'Andorra. Finalment traspasa el seu negoci a un dels seus ajudants i progressivament anirà deixant les diverses corresponsalies. El que no deixarà de fer serà fotografies, aquest cop diferents de les realitzades fins aleshores: de natura i d'aproximacions experimentals que, com va dir Albert Villaró, són "certament, un contrapunt original i significatiu, una manera tranquil·la però apassionada de rematar tota una vida dedicada a la fotografia."

La seva obra

És difícil i confús parlar de l'obra fotogràfica d'un col·lega i amic, i encara més ara que ens ha deixat. És fàcil caure en l'exaltació desmesurada o empobrir la seva imatge per la por a la idolatria.

Ser objectiu en aquests moments no és gens fàcil... Parlar de l'obra del Fèlix Peig és parlar de la finalització d'una etapa de pioners de la fotografia a Andorra. Josep Alsina, Francesc Pantebre, Fèlix Peig... tots ells amb la seva visió de l'Andorra que els va acollir. Però el Sr. Peig, amb permís de la resta, va ser l'únic que va fer de la fotografia el seu vertader i únic ofici. Va ser el primer, cal dir-ho, a fer fotoreportatge o fotoperiodisme entès com a tal al nostre país.

Foto: SFG - Carles Esteve

Parlar d'una imatge en concret de la seva extensa obra (60.000 negatius) és complicat i quasi bé diria que absurd. Però sí que m'agradaria fer un incís sobre l'evolució de la seva producció. Observant les seves imatges t'adones del canvi d'execució temporal de les imatges. És a dir, als primers anys de la seva producció es denoten unes imatges més pausades, més tranquil·les, captades amb el *tempo* del país. Un entorn relaxat i tranquil on les presses quasi no existien. Això ben segur que el feia gaudir dels enquadraments, del moment de la presa de la màgia del clic final.

Amb el pas dels anys, el país es fa gran, s'obren horitzons nous per a tothom i la premsa i el neguit del fotoreporter es traslladen al resultat final del seu treball.

És en la vellesa que aconsegueix tancar el cercle i reprendre aquella pausa fotogràfica, jugar de nou amb enquadraments

Instrumentes de descripció

Fons que surten a la consulta

Fons Casa Martí

(AD ANA, ACMa)

L'any 1998, l'Arxiu Nacional d'Andorra publica un inventari cronològic de 209 pergamins d'aquest fons de les Bons, que va de l'any 1260 al 1656.

Una aportació documental recent fa que el fons familiar i patrimonial, consti ara de 272 unitats documentals, datades entre 1260 i 1962.

Aquest fons privat és molt important per a la reconstrucció de la història d'Encamp, ja que l'aiguat de 1937 es va endur quasi bé tots els documents custodiats a la Casa Comuna d'aquesta parròquia.

La consulta és lliure pel que fa a la documentació de més de 100 anys.

Fons Josep Salvany Blanch

(ES BC/ISA)

Les dates extremes del fons són 1914-1925. Està compost per 44 imatges de vidre estereoscòpiques. El propietari d'aquest fons és la Biblioteca Nacional de Catalunya.

L'ANA ha comprat les còpies digitals per fer-ne un ús cultural, d'investigació i educatiu, i també per poder fer-ne còpies de caràcter privat. Qualsevol altre ús s'ha de demanar a la Biblioteca Nacional de Catalunya.

Les imatges que hi trobem són principalment de paisatge (natural i urbà). Hi predominen les imatges d'esglésies.

Fons Josep Lluís Pérez Reus

(ES ANA FPR)

Fons fotogràfic Josep Lluís Pérez Reus que va de 1965-1975. Està compost per 23 negatius en blanc i negre, amb suport plàstic i de format mitjà.

L'ANA ha comprat els drets d'exploatació i econòmics del fons.

Les imatges que hi trobem són bàsicament paisatges urbans i esglésies.

i amb contraposicions, però aquest cop des del punt de vista de la macrofotografia. El seu neguit pel joc de cercar formes, volums i colors abstractes queda palès a

la seva obra final. Pot capturar amb calma, tranquil·litat i amb el *tempo* d'una vellesa guanyada imatges màgiques de moments ambigus. El cercle s'ha tancat. ■

Notícies breus

Exposició d'Henri Gaussen

Del 15 de març al 29 d'abril a la sala d'exposicions del Govern d'Andorra va tenir lloc la mostra del fotògraf francès Henri Gaussen *Apunts de viatge 1913-1936*.

Es va fer un recull de part de la seva obra; en total s'hi van presentar 33 imatges dividides en cinc àmbits diferents:

Paisatges, paisatges urbans, infraestructures de comunicació, paisatges urbans genèrics i infraestructures religioses.

Totes les reproduccions es van fer en gran format. Es va muntar una imatge panoràmica a partir de tres plaques de vidre de quatre metres d'un irreconeixible Grau Roig.

L'exposició va tenir una bona acollida, amb una assistència de 1.139 persones.

Aquesta mateixa mostra (adaptada als espais) s'ha exposat a Canillo, a l'edifici del Comú, i a partir del mes de desembre seguirà el seu itinerari a l'Ambaixada d'Andorra a París.

Secció d'Arxius Administratius de l'Arxiu Nacional d'Andorra

L'administració andorrana creix; i creix també el volum de documentació que genera o rep i la necessitat de gestionar-la correctament.

Per això es fa imprescindible la implantació d'un sistema de gestió integral de la documentació, coordinat per l'Àrea d'Arxius, que abasti el tractament de la documentació des de la seva creació o recepció fins a la seva destrucció o dipòsit a l'Arxiu Històric.

La Secció d'Arxius Administratius s'ocupa de la primera fase del sistema: el tractament de la documentació dels arxius de gestió o d'oficina.

Actualment, la secció la integren dues arxiveres que treballen de manera itinerant, és a dir, donant atenció als ministeris segons les necessitats. La seva funció bàsica és l'assessorament a les oficines en l'organització de la documentació que

produeixen, a partir de la creació d'un quadre de classificació per a cada ministeri o servei, la descripció de la documentació a la base de dades i la seva ordenació física, la formació del personal en tècniques arxivístiques bàsiques i el suport en qualsevol dubte sobre procediments administratius relacionats amb la gestió documental.

El dia 27 d'octubre del 2007 es va celebrar el Dia mundial del patrimoni audiovisual

La UNESCO va aprovar la data del 27 d'octubre com el Dia mundial per al patrimoni audiovisual. En aquesta data de l'any 1980 la UNESCO va adoptar la recomanació per a la salvaguarda i la preservació de les imatges en moviment, recomanació que va significar el reconeixement cultural i històric del cinema i de tot tipus de producció audiovisual.

Nosaltres ho hem celebrat mostrant un documental produït per TV3 amb imatges de l'Arxiu Nacional d'Andorra, sobre l'obra cinematogràfica de Josep Alsina Martí, inclòs dins la sèrie *Material sensible*. Aquests documentals tenen com a fil conductor el cinema familiar a través del qual els mateixos protagonistes fan una lectura del seu passat.

El documental presentat, en aquest cas, és fruit de la càmera i la mirada de Josep Alsina, també ho és del treball de recuperació fet des de l'Arxiu Nacional amb el suport de la Comissió Nacional Andorrana per a la UNESCO i la col·laboració del *Diari d'Andorra*, l'STA, RTVA, FEDA i totes les persones i institucions que, d'una manera o altra, s'han adherit al projecte dipositant el seu patrimoni a l'Arxiu per a les generacions presents i futures.

Exposició "Guillem de Plandolit (1872-1932).

La memòria revelada".

El 18 de novembre es clausurava la mostra dedicada al fons fotogràfic de

Guillem de Plandolit (1872-1932) organitzada conjuntament per l'Arxiu Municipal de la Seu d'Urgell i l'Arxiu Nacional d'Andorra.

Descendent d'una de les famílies més rellevants d'Andorra, nascut i resident a la Seu, Guillem de Plandolit va ser un fotògraf inquiet, apassionat i compulsiu, excel·lent retratista. El conjunt conservat de les seves imatges -dipositat avui a l'Arxiu Municipal de la Seu d'Urgell- constitueix un testimoni excepcional sobre les

primeres dècades del segle XX a la Seu i a Andorra.

Aquesta exposició ha volgut ser un recorregut sobre els diversos punts d'interès de l'objectiu de Guillem de Plandolit, un viatge al passat que, gràcies a la mirada personalíssima del fotògraf, ens retorna proper i transparent.

Ha estat una mostra que ha tingut un gran èxit de públic; entre la Seu d'Urgell i Andorra la Vella, han estat prop de 9.000 les persones que l'han visitada. ■

Nous fons ingressats

Fons Werner Lengeman

El mes de maig del 2007 el Govern d'Andorra acorda adquirir el fons Werner Lengeman, fotògraf alemany.

Això suposa tenir els drets en exclusiva de l'ús i la gestió del fons.

S'adquireixen 226 imatges en negatiu plàstic i en blanc i negre de 35 mm.

Aquestes imatges també són adquirides en suport digital. Un cop feta la numeració i la classificació del fons comptem amb 544 negatius.

Les dates de les imatges estan compreses entre el 1955 i el 1960.

Actualment s'està treballant en l'inventari d'aquest fons.

Fons Casa Giberga

Aquest fons que sortia a consulta en el darrer butlletí de l'Arxiu Nacional d'Andorra -*arxiv@nd*, any 2007, número 0005- ha incrementat de volum amb 310 peces documentals.

Amb 3.324 documents, entre els quals hi ha 98 pergamins i 7 fotografies, és un dels fons privats més importants en suport paper -3.219 unitats documentals- inventariat per l'Arxiu Nacional d'Andorra.

La informació continguda, generada entre 1283 i 1988, és fruit tant de la vida quotidiana de la família, com dels diversos càrrecs públics que van exercir alguns dels seus membres.

Fons família Troguet Ribes

El 9 d'octubre passat es van dipositar a l'Arxiu les pel·lícules de contingut més públic del fons cinematogràfic de Florenci Troguet Baró. Són 17 pel·lícules en

format super 8 en les quals es poden veure escenes quotidianes, festes de poble i paisatges tant de la Massana com d'Ordino d'entre els anys 1970 i 1972.

Està previst fer-ne el duplicat i la catalogació en el decurs del 2008.

Fons Càndid Riba Coma

Aprofitant l'ocasió de la Trobada Debat 2007, Càndid Riba va portar, el 20 d'abril, a l'Arxiu 4 pel·lícules en format super 8 d'entre els anys 1970 i 1980. Entre les pel·lícules n'hi ha una d'un concurs de sardanes a la plaça Guillemó d'Andorra la Vella, una altra d'un foc de Nadal i una altra de dues assemblees de la federació de centres d'iniciatives turístiques (FCIT) celebrades a Astúries i Alacant. En aquests anys el Sindicat d'Iniciativa i Turisme era el centre vital de la promoció del país més enllà de les fronteres.

Fons Rubén Carcellé Cabrera

Rubén Carcellé, estudiant de ciències de la imatge i comunicació, compagina els seus estudis amb el treball, els caps de setmana, a Ràdio Nacional. Es tracta d'un jove productor que s'estrena en solitari amb un curtmetratge de ficció titulat *Kjóikhéhöité (Dies sense tu)*, que en paraules del mateix director és "un viatge íntim a un món de sentiments conceptualitzats". Aquesta pel·lícula, en format DVD, es troba dipositada a l'Arxiu des del 17 d'octubre. ■

On és?

Autor: Fons Josep Salvany Blanch
(BC/FSA)

Què estem preparant?

Arxiu Antic Comú d'Andorra (AACA)

L'Arxiu Nacional d'Andorra prepara la publicació de l'inventari de l'Arxiu de l'antic Comú d'Andorra.

Amb la publicació del volum 3 es continua la tasca d'edició de la col·lecció de monografies de l'Arxiu Nacional d'Andorra, dedicades als arxius comunals.

Aquesta col·lecció s'inicià l'any 1997, amb la publicació de l'Arxiu Comunal de Sant Julià de Lòria. Després, el 1999, l'Arxiu Comunal de Canillo. I ara és el torn de l'Arxiu de l'antic Comú d'Andorra.

La monografia que preparem té per objecte la documentació generada pel Comú d'Andorra fins l'any 1978, quan estava format pels quarts d'Andorra la Vella i Escaldes-Engordany. Amb la creació de la parròquia d'Escaldes-Engordany el 14 de juny de 1978, aquest fons documental es dona per tancat.

La documentació original, que consta d'aproximadament 2.578 peces documentals, datades entre 1280 i 1978, està custodiada al dipòsit de l'Arxiu Nacional d'Andorra des del 12 de novembre de 1996. ■

A destacar

Conferència IASA, 2007

La conferència anual de l'Associació Internacional d'Arxius Audiovisuals va tenir lloc a Riga, Letònia, entre el 15 i el 20 de setembre. Es va organitzar conjuntament amb l'Associació d'Arxius i Biblioteques Audiovisuals dels països bàltics.

Una cinquantena de persones expertes en el tractament tècnic, l'arxivatge, la comunicació i les qüestions legals que afecten els documents audiovisuals es van reunir a Riga per assistir a les conferències, presentacions i reunions de treball de l'Associació, de la qual forma part l'Arxiu.

Sota el lema de CONSTRUINT UN ARXIU PER AL FUTUR i en el nostre cas mai més ben triat, els temes, amb exemples de casos pràctics, que es van tractar són els següents:

- L'accés a la informació i la documentació. En referir-nos als documents audiovisuals hi ha una sèrie de factors legals que s'han de tenir en compte com són els drets d'autor i els veïns al mateix tema que el dret a la informació.

- El tractament de la informació. La tria del millor sistema de conservació i manteniment a hores d'ara no és una decisió fàcil. Els nous formats i els sistemes canviants obliguen els serveis d'arxius a estar al dia per garantir la conservació i la recuperació d'aquests documents digitals.
- Els arxius generats pels mateixos arxius o biblioteques a partir dels projectes concrets de recerca.

Durant la reunió, a més de les conferències i sessions de treball, es va celebrar l'assemblea de l'associació en la qual es va presentar l'estat de comptes de l'associació, les altes i baixes de socis, i les memòries dels grups de treball. També es va presentar un Comitè nou dedicat a valorar i analitzar temes de difusió. Entre altres qüestions es va proposar la traducció al català de les *Guidelines on the Production and Preservation of Digital Objects* (TC-4), un projecte a realitzar juntament amb la Biblioteca de Catalunya durant l'any 2008. ■

Recull de premsa

- Minoves rep la visita de dos arquitectes de F. Gehry: Minoves i Ghery preveuen reunir-se properament per avançar el projecte, al Bon Dia, 13/06/2007
- Al Vaticà sí, al Bisbat no: Arnau González ha consultat la documentació sobre Andorra del segle XX als arxius diplomàtics d'Itàlia, Madrid i de la

vegueria francesa, entre d'altres, a El Periòdic d'Andorra, 22/07/2007

- Minoves i Gehry perfilen l'Arxiu Nacional a Los Angeles, al Bon Dia, 24/07/2007
- Gehry presenta a Minoves un primer esbós del nou edifici per a l'arxiu nacional, al Diari d'Andorra, 25/07/2007
- El Govern destinarà 6 milions d'euros el 2008 a iniciar l'obra de l'arxiu nacional, al Diari d'Andorra, 26/07/2007
- La sobirania i el pacifisme d'Andorra inspiren Gehry, al Bon Dia, 26/07/2007
- Minoves s'informa amb Gehry dels detalls del projecte del nou Arxiu, a El Periòdic d'Andorra, 26/07/2007
- La mostra fotogràfica dedicada als viatges de Gaussen arriba a Canillo, a El Periòdic d'Andorra, 26/07/2007
- Façana de Gehry, al Diari d'Andorra, 05/08/2007
- L'Arxiu Nacional adquireix 200 imatges del fons fotogràfic de Werner Lengemann, al Diari d'Andorra, 21/08/2007
- Cultura adquireix els fons d'imatges de Lengemann sobre el Principat, a El Periòdic d'Andorra, 21/08/2007
- El fons fotogràfic de Werner Lengemann ha estat adquirit pel Govern, al Més Andorra, 21/08/2007
- Cultura adquireix imatges de Werner Lengemann, al Bon Dia, 21/08/2007
- Una centúria crucial: l'historiador català Jordi Buyreu prepara el diplomatar del segle XVIII amb documentació de l'Arxiu Nacional, al Diari d'Andorra, 28/08/2007
- Les fotos de Guillem de Plandolit reobriran la sala del Govern, a El Periòdic d'Andorra, 03/09/2007
- Una campanya alerta del perill que corre el patrimoni documental privat: l'Arxiu vol fer un cens de fons familiars i evitar la pèrdua de papers de valor històric, al Diari d'Andorra, 06/09/2007
- Cultura insisteix en l'elaboració d'un cens d'arxius familiars, al Bon Dia, 06/09/2007
- Una campanya anima els privats a divulgar els arxius familiars, a El Periòdic d'Andorra, 06/09/2007
- Frank Gehry, de visita oficial a Andorra, al Bon Dia, 13/09/2007
- L'arquitecte Frank Gehry presentarà diumenge el primer esbós sobre el futur Arxiu Nacional, al Més Andorra, 13/09/2007
- La seu de l'arxiu nacional que dissenya Gehry podria estar acabada per al 2011, al Diari d'Andorra, 17/09/2007
- Frank Gehry presenta la maqueta volumètrica de l'Arxiu Nacional, al Bon Dia, 17/09/2007
- La pau i els pariatges inspiren Gehry per idear l'Arxiu Nacional, a El Periòdic d'Andorra, 17/09/2007
- El primer esbós del nou Arxiu, a El Periòdic d'Andorra, 17/09/2007
- El Arxiu de Frank Gehry: el creador del Guggenheim de Bilbao presenta su proyecto andorrano, a La Vanguardia, 17/09/2007
- La sala d'exposicions del Govern mostra les fotografies de Guillem de Plandolit: l'exhibició aplega un centenar d'imatges de principi del segle XX en paper i unes 400 més en un audiovisual, al Diari d'Andorra, 20/09/2007
- El llegat fotogràfic de Guillem de Plandolit, recuperat i exposat, a El Periòdic d'Andorra, 20/09/2007
- El Govern convoca els ajuts per a la conservació del patrimoni, a El Periòdic d'Andorra, 26/10/2007
- Josep Alsina. La recuperació d'una mirada clara, a Informacions, 28/10/2007
- Delicada primícia: projecten el documental realitzat per TV3 amb el fons Alsina, al Diari d'Andorra, 28/10/2007
- Homenatge a Alsina Martí el Dia Mundial del Patrimoni Audiovisual, a El Periòdic d'Andorra, 28/10/2007
- L'Arxiu Nacional, un edifici dissenyat per Frank Gehry, a El Periòdic d'Andorra, 26,27,28/10/2007 ■

investigador parla

ESTRENEM NOVA SECCIÓ

Aquest serà un espai perquè els nostres usuaris hi puguin dir la seva. Tant per

saber què els va portar a buscar dades en un servei com l'Arxiu, com també per preguntar-los quins consells donarien

**BUTLLETÍ
DE L'ARXIU NACIONAL
D'ANDORRA**
**Ministeri del Portaveu del
Govern, Desenvolupament
Econòmic, Turisme, Cultura
i Universitats**

Edifici Prada Casadet
c. Prada Casadet, 8-12
AD500 - Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)

Telèfons:
Centralita: 802 288
Fons audiovisuals: 802 285
Fons històrics: 802 286
Atenció a l'usuari: 802 287
Direcció: 802 289

e-mail: ana.gov@andorra.ad
web: www.arxius.ad

Horari d'atenció al públic:
de dilluns a divendres:
de 8.30 h a 14.30 h

dissabtes:
de 9 h a 13 h

Disseny:
Imatge gràfica
Govern d'Andorra

Consell de redacció:
Esther Carrillo,
Purificació Ramos,
Montse Sirés

No es permet la reproducció total o
parcial del butlletí digital.

als neòfits que es vulguin endinsar en la
recerca a partir de documents originals,
què els preocupa, en què estan treba-
llant, quins projectes de futur tenen en
la investigació... Fins i tot poden utilitzar
la secció per contactar amb gent de fora
especialitzada en la recerca i intercanviar
dubtes o dades.

Ens interessen les experiències dels nos-
tres investigadors a fi de poder aprendre
i millorar en tot el que puguem i així
oferir cada cop un servei més acurat i
millor.

L'arxiu, per servir-vos!!!

**Joan Casal, usuari de l'Arxiu Nacional
d'Andorra des de l'any 1994**

**- Quin va ser el motiu que el va portar
per primera vegada a l'Arxiu Nacional
d'Andorra?**

Ara ja fa molts anys, segurament uns 13
que hi vaig regularment; jo faig l'arbre
genealògic de la meua família, tant la lí-
nia paterna com la materna. Abans per
poder tenir informació sobre les genera-
cions anteriors havia d'anar a les rectori-
es de les diverses parròquies d'Andorra.
Això comportava moltíssimes vegades una
gran pèrdua de temps perquè els rectors
no sempre tenien temps d'ajudar-te o de
deixar-te els llibres per consultar. A l'Arxiu
estan concentrats tots els llibres de les rec-
tories d'Andorra; fantàstic.

**- Ha tingut algun problema a l'hora
d'accedir a la documentació que cus-
todia l'Arxiu Nacional?**

L'Arxiu Nacional és de molt fàcil accessibi-
litat documental gràcies primerament a la
professionalitat del personal que hi treba-
lla i també per la diversitat dels suports de
la informació.

**- Quines són les principals dificultats
que s'ha trobat davant d'un document
històric?**

La gran dificultat és la lectura del docu-
ment a mesura que te'n vas en el temps.
L'escriptura humanista, gòtica, carolina,
etc., són escriptures que no estàs acostu-
mat a veure diàriament i a més a més hi ha
la mà de l'escriu, que segons el dia que
tenia déu n'hi do per arribar a llegir-lo.

**- Recorda algun fet en especial que li
hagi cridat l'atenció en tot aquest
temps que fa que investiga en els di-
versos fons?**

Bé, un dels fets especials que m'he trobat
en aquest temps és veure com, depenent
de l'escriu que redactava el document, el
nom d'una persona canviava d'ortografia,
també les barreges entre el nom de casa
i el cognom. Vaig estar quasi 1 any per
desfer un embolic en un matrimoni on un
tal Capdevila de Bexessarri es casava amb
una Martí de Bexessarri, vaig perdre molt
de temps pensant en una casa Capdevila
de Bexessari -o bé que vingués de la casa
Capdevila de Certés-; a la fi ell es deia
Coma i era de casa Capdevila d'Anyós (una
altra parròquia), i el mateix amb ella; ella
sí que era de casa Martí de Bexessarri però
no es deia Martí sinó Sirés, en fi...

**- Quin tipus de documentació acostuma
a consultar?**

Acostumo a consultar els llibres sagramen-
tals, de bateig, matrimonis, defuncions; els
arxius notariais, sobretot els protocols que
fan referència als capítols matrimonials i
testaments.

**- Quines qualitats creu que ha de tenir
un investigador?**

Un investigador ha de ser rigorós, seriós,
persistent i organitzat.

**- Quina sensació li provoca la lectura de
documents antics?**

Molt sovint m'ha transportat a l'època del
document imaginant-me que estic veient
l'escriu redactant el document i provant
de visualitzar tot el seu entorn social. Si
pots també tocar el paper original i sen-
tir l'olor de rònc llavors sembla realment
que hi siguis.

**- Quina creu que ha de ser la funció so-
cial que ha de complir l'investigador
en una societat com l'actual?**

Contestaré aquesta pregunta amb una al-
tra pregunta:

Quina funció social compleix avui en dia
l'estudi de la Història?

La consciència de ser ÉSSERS HUMANS i la
consciència de ser SOCIETAT. ■